

KAJ JE HOMEOPATIJA

Miloš Žužek, dr. med.

Homeopatija je sistem zdravljenja z zdravili, ki se **pripravljajo** na specifičen način (postopek imenujemo potenciranje), **preizkušajo** na specifičen način (na zdravih prostovoljcih in ne na bolnikih) in **predpisujejo** na specifičen način (načelo podobnosti).

Zgodovinsko ozadje homeopatije

Homeopatijo je pred 200 leti razvil nemški zdravnik dr. Samuel Hahnemann (1755 – 1843). Hahnemann je bil genialen zdravnik in mislec, ki je bil daleč pred svojimi sodobniki in ena najbolj vidnih osebnosti tistega časa. S področja medicine je preštudiral praktično vse, kar je bilo takrat mogoče preštudirati. Vsesplošno razgledanost in znanje so mu priznavali celo njegovi največji nasprotniki. Razlog, zakaj se je Hahnemann lotil tako težke naloge, je bil preprost. Bil je nezadovoljen s takratno uradno medicino in njenimi metodami zdravljenja, kot so puščanje krvi, uporaba močnih odvajal in strupenih substanc, saj je videl, da se stanje bolnikov s takšnim zdravljenjem samo slabša. Po dolgih letih študija, iskanja, razmišljanja in eksperimentiranja je iz takratne medicine odstranil vse, kar je bilo neustrezno in jo postavil na nove temelje. Hahnemann je bil prvi, ki se je raziskovanja v medicini lotil sistematično. Lahko bi rekli, da je bil pionir znanstvenega pristopa k medicini. To, da je sistematično preizkušal zdravila in natančno popisoval njihove učinke, je bilo nekaj novega. Za razliko od sedanje šolske medicine pa je zdravila preizkušal na zdravih ljudeh in ne na bolnikih. Homeopatijo je razvijal skozi več desetletij in jo ves čas izpopolnjeval. Vse, kar je o njej zapisal, je najprej temeljito preizkusil v praksi. Na koncu mu je uspelo vzpostaviti varen in učinkovit sistem zdravljenja, ki nima paralele v medicini. Njegovo delo je dobro dokumentirano, zato lahko njegova spoznanja brez težav preverimo. Vse informacije, ki jih potrebujemo za uspešno homeopatsko zdravljenje, je zapisal v temeljnem delu homeopatije, Organonu umetnosti zdravljenja, ki ga je z leti večkrat dopolnil.

Ključne točke homeopatije

Homeopatija sloni na dveh ključnih točkah: na **preizkusu zdravila** in **načelu podobnosti**.

Preizkus zdravila

Ključnega pomena v homeopatiji je preizkušanje zdravil. Homeopatija je na preizkusih utemeljena medicina. Homeopatskih zdravil pa ne preizkušamo na bolnikih, kot to počneta šolska medicina in moderna farmacija, temveč na zdravih prostovoljcih. Namen takšnega preizkušanja je dobiti celovito informacijo o vseh učinkih nekega zdravila in ne informacijo o tem, katero bolezen lahko zdravi. Ko enkrat to informacijo imamo, lahko zdravilo uporabimo pri bolnikih, pod pogojem, da poznamo pravilo za njegovo uporabo.

Načelo podobnosti

To pravilo imenujemo načelo podobnosti.¹ Po tem načelu lahko bolezen ozdravimo z zdravilom, ki pri zdravem človeku povzroča podobne simptome in znake, kot jih ima bolnik (od tod maksima similia similibus curentur). Veljavnost tega načela je dejstvo, ki se v homeopatski praksi stalno potrjuje.

Ko sta izpolnjena ta dva pogoja, torej, ko so znani simptomi zdravila in pogoj, da poznamo načelo podobnosti, lahko začnemo zdraviti.²

¹ Zdi se, da je to načelo izraz klasičnega fizikalnega zakona o akciji in reakciji. V prvi fazi delovanja zdravila (akcija) se lahko bolezenske težave še nekoliko poslabšajo (večina bolnikov poslabšanja niti ne zazna ali pa je minimalno), v drugi fazi (reakcija) pa se stanje izboljša. To daje misliti, da je mehanizem delovanja homeopatskih zdravil fizikalen. Biokemičen ne more biti, ker homeopatska zdravila ne vsebujejo aktivne učinkovine v materialni obliki.

Več o preizkusih zdravil

Homeopatskih zdravil ne preizkušamo z namenom, da bi ugotovili, katere bolezni zdravijo, temveč z namenom, da ugotovimo, katere simptome povzročajo. Med preizkusom zdravila beležimo vse simptome in znake, ki se pojavijo med jemanjem zdravila in še nekaj časa po njem. Preizkuševalci so največkrat zdravniki in njihovi bližnji oziroma osebe, ki jih poznamo in jim zaupamo. V takšnem preizkusu sodeluje 5 do 10 ljudi, redko so skupine tudi večje. Hahnemann je imel ožji krog preizkuševalcev, ki so bili dovolj občutljivi in dobro poučeni, kako morajo opazovati simptome in jih beležiti, da lahko to informacijo pozneje uporabimo pri zdravljenju.

Ko je preizkus zaključen, simptome zberemo in uredimo in sedaj je zdravilo na voljo tudi za zdravljenje. Če preizkus ponovi nova skupina ljudi, obstoječemu spisku simptomov dodamo še tiste, ki jih prva skupina ni zaznala in označimo tiste, ki se pojavljajo pogosteje in pri večjem številu preizkuševalcev.³ Podatki o učinkih zdravila se tako postopoma dopolnjujejo, upoštevajo pa se tudi izkušnje iz klinične prakse.⁴ Počasi se izkristalizirajo slika zdravila in njegovi najpomembnejši učinki in področje delovanja. Da dobimo popolno informacijo o zdravilu, lahko traja 10 let in več, to nalogo pa opravijo najbolj večji homeopati. Homeopatska materija medika tako postopoma raste in se dopolnjuje, tako glede obstoječih zdravilnih, kot tudi novih, ki se šele uvajajo.

Sistematično preizkušanje zdravil, kot ga je uvedel Hahnemann, je bila v tistem času v medicini popolna novost, zato lahko Hahnemanna štejemo za začetnika znanstvene medicine.⁵ Novost je bila tudi to, da je standardiziral moč in doze zdravil.

Več o uporabi načela podobnosti

Načelo podobnosti ne pomeni, da se morajo z zdravilom ujemati vsi bolnikovi simptomi in znaki, kajti takšno zdravilo je skoraj nemogoče najti. Ujemati se morajo najpomembnejši oziroma tisti simptomi in znaki, ki individualizirajo bolnikovo bolezensko stanje. To so tako imenovani individualni ali karakteristični simptomi in znaki, ki so dobro diferencirani, imajo dobre modalitete in so dovolj intenzivni. Hahnemann je dejal, da so to *najbolj vpadljivi, čudni, nenavadni in posebni (karakteristični) znaki in simptomi* (Organon, paragraf 153). Pomembno je tudi duševno stanje bolnika in simptomi s strani psihe.

Patognomonični simptomi na osnovi katerih postavimo klasično medicinsko diagnozo, so za izbiro homeopatskega zdravila drugotnega pomena. Ti simptomi so skupni bolnikom z enako medicinsko diagnozo in kot taki niso specifični za posameznega bolnika (niso karakteristični oziroma individualni). Zato postavitve klasične medicinske diagnoze pri izbiri homeopatskega zdravila ne igra pomembne vloge in zato samo na osnovi klasične medicinske diagnoze ne moremo predpisati ustreznega homeopatskega zdravila.

Homeopatska zdravila in kako so pripravljena

Homeopatska zdravila so lahko pripravljena iz snovi mineralnega, rastlinskega ali živalskega izvora. Pripravljamo jih tako, da izhodno snov postopoma redčimo in pretresamo v enakem razmerju. Ta

² Seveda je dobro imeti še nekatere informacije, ki jih najdemo v Organonu.

³ Ti simptomi so za to zdravilo značilnejši in pogosteje pridejo v poštev pri zdravljenju.

⁴ V repertoriju je to označeno z gradacijo zdravil: Če je zdravilo navedeno v navadnem tisku, gre za simptom, ki je bil ugotovljen v preizkusu zdravila. Če je zdravilo v posebnem tisku, je bil učinek zdravila za ta simptom klinično potrjen. To pomeni, da je pri bolniku, ki je dobil to zdravilo, simptom izginil. Mastni tisk pomeni, da je bil učinek zdravila pogosto klinično potrjen. Če je zdravilo v mastnem tisku še podčrtano, pa je bil učinek potrjen zelo pogosto. Glede na to, da se repertoriji ne posodablajo zelo pogosto, bi morala biti gradacija včasih višja, kot pa je navedeno v repertoriju.

⁵ Kar je ironija, glede na to, da homeopatiji danes očitajo neznanstvenost.

postopek imenujemo **potenciranje**, tako pripravljena zdravila pa **potencirana zdravila**. Če delamo s suho ali netopno snovjo, pretresanje nadomešča trituracija. Redčenje poteka v razmerju 1 : 10 (D potence), 1 : 100 (C potence) ali 1 : 50.000 (LM oziroma Q potence). Topilo je voda ali raztopina alkohola, pri trituraciji pa se za redčenje uporablja mlečni sladkor.

Kako je Hahnemann prišel do potenciranih zdravil

Hahnemann je najprej eksperimentiral z majhnimi **materialnimi** odmerki učinkovin, ki jih je postopoma zmanjševal, da bi se izognil toksičnim in neželenim učinkom snovi. To je počel s postopnim redčenjem in pretresanjem. Med preizkušanjem tako pripravljenih zdravil je ugotovil, da se njihovi terapevtski učinki ne izgubijo, tudi če so razredčitve zelo velike. Pogoj je bil, da snovi ni samo redčil, ampak je redčenje kombiniral s pretresanjem. Ko je prišel do tega spoznanja, je prenehal uporabljati materialne odmerke zdravil in jih povsem nadomestil s **potenciranimi**. Uporaba potenciranih zdravil je rezultat večletnih preizkusov in opazovanj, njihovi učinki pa so dejstvo, ki ga ni mogoče zanikati.

Seveda je mogoče homeopatsko zdraviti tudi z materialnimi odmerki snovi, vendar je takšno zdravljenje manj učinkovito, traja dlje in ima lahko stranske učinke. Zgodovinsko gledano je bilo kar nekaj homeopatov, ki so bili skeptični do visokih potenc in so verjeli, da zdravilo ne more delovati brez učinkovine v materialni obliki. Zato so uporabljali zelo nizke potence homeopatskih zdravil, kot so D3, D6 ali celo pratinkture. Nekateri med njimi so bili tudi s tem načinom zdravljenja zelo uspešni.⁶

Kako zdravi zdravnik šolske medicine in kako zdravnik homeopat

Tako zdravniki šolske medicine kot zdravniki homeopati pri zdravljenju uporabljajo zdravila. Ideja pri zdravljenju z zdravili je, da je mogoče bolezenske težave oziroma nepravilnosti v delovanju organizma odstraniti ali vsaj ublažiti, če v telo vnesemo prave učinkovine. Te učinkovine najdemo v okolju ali pa jih sintetiziramo umetno.

V šolski medicini uporabljamo zdravila v obliki materialnih odmerkov oziroma v obliki kemijskih snovi s specifičnim delovanjem na organizem. Ideja pri takšnem zdravljenju je, da je organizem biološki stroj, bolezen pa je okvara tega stroja, ki je nekje na ravni celic in molekul oziroma nekje na biokemijski ravni. Zdravilo naj bi delovalo na neki točki na molekularni oziroma biokemijski ravni organizma in okvaro odpravilo.

V šolski medicini torej z zdravilom ciljamo na določen biokemijski proces v organizmu, ki ga skušamo regulirati tako, da bi odstranili ali ublažili bolnikovo težavo.⁷ Šolska medicina izvor bolezni vidi v določeni točki na biokemijski ravni organizma.

V homeopatiji uporabljamo homeopatska zdravila, vendar povsem drugače kot uporablja klasična zdravila zdravnik šolske medicine. Ker homeopatska zdravila ne vsebujejo aktivne učinkovine v materialni obliki, njihovo prijemališče ne more biti na ravni molekul oziroma na biokemijski ravni. S tem odpade ideja o bolezni, kjer je primarna motnja na molekularni oziroma biokemijski ravni organizma. Sklepamo lahko, da ima organizem še globlje ravni od biokemijske, sicer zdravljenje s homeopatskimi zdravili ne bi bilo mogoče.

⁶ Nizke potence homeopatskih zdravil so uporabne takrat, ko izberemo organsko specifično zdravilo, za katero iz izkušenj vemo, da ima veliko afiniteto do določenega organa (na primer *Berberis* za ledvica ali *Chelidonium* za jetra). To lahko naredimo takrat, ko ne dobimo uporabnih simptomov ali pa se odločimo, da bomo zdravili samo paliativno.

⁷ Če je razlog za težave infekcija, z antibiotikom ciljamo na določen biokemijski proces v mikroorganizmu, da bi preprečili njegovo nadaljnje razmnoževanje.

Tudi izbiranje homeopatskega zdravila poteka drugače kot izbiranje klasičnega zdravila. Klasično zdravilo izberemo na osnovi indikacij oziroma diagnoze bolezni, kar je posledica načina preizkušanja klasičnih zdravil, ki je omejeno na bolnike z določeno diagnozo.

Ko zdravilo izbira zdravnik homeopat, si s klasično medicinsko diagnozo ne more kaj dosti pomagati (čeprav jo upošteva). Ne osredotoča se na iztirjene fiziološke procese v organizmu, ker z vidika homeopatije to ni najgloblja raven bolezni.⁸ Osredotoči se na skrajno periferijo, na najbolj zunanjo manifestacijo bolezni, ki jo predstavljajo bolezenski fenomeni v obliki bolezenskih simptomov in znakov. Ti odražajo bolezen v celoti, ne glede na to kje ali kako globoko je njen izvor. Če najde zdravilo, ki se dobro ujema s temi simptomi in ga da bolniku, zdravilo sproži avtomatičen proces zdravljenja. Z njim lahko seže v samo jedro bolezni in bolnika ozdravi. Poudarek je tukaj na individualni izbiri zdravila.

Kako je bolezni pojmoval Hahnemann

V času, ko je živel Hahnemann, še niso vedeli, da so živi organizmi sestavljeni iz celic in da v teh celicah tečejo biokemijski procesi. Na to osnovo so bili kasneje postavljeni temelji moderne medicine. Vendar pa to v ničemer ne zamaje homeopatije. Hahnemann je namreč menil, da bolezenskega dogajanja na fizični ravni (pa naj bo to makro ali pa mikro raven) ne moremo enačiti z boleznijo. Torej z boleznijo ne moremo enačiti ničesar, kar se dogaja v fizičnem organizmu, pa naj bodo to organi, tkiva, celice, molekule ali atomi.⁹ Vsako bolezensko dogajanje na fizični ravni je že posledica, zato z raziskovanjem celic, biokemijskih procesov, patologije in patofiziologije (torej vsega, kar počne šolska medicina), ne moremo priti do korena bolezni. Zdravljenje, ki je usmerjeno na to raven (z izjemo kirurških bolezni oziroma bolezni, ki niso predmet zdravljenja z zdravili), zato ne moremo šteti za pravo zdravljenje. To se najbolj jasno kaže pri kroničnih boleznih, ki jih s klasičnimi zdravili ne moremo ozdraviti.

Pojem »življenjske sile«

Hahnemann je torej menil, da so bolezni v svojem bistvu nekaj nematerialnega. Zato je v homeopatijo uvedel pojem »življenjske sile«¹⁰ kot nematerialnega aspekta živega organizma in dejanskega sedeža bolezni. »Življenjska sila«, ki organizem oživlja in je z njim v času življenja neločljivo povezana, naj bi bila odgovorna za vse procese, ki se odvijajo v živem organizmu, vse kar zaznavamo kot bolezen, pa naj bi bilo samo zunanji odraz motnje v delovanju »življenjske sile« (Organon, paragrafi 9–17). Po Hahnemannu je torej bolezen motnja v delovanju »življenjske sile«.

Če je tako, moramo zdravljenje z zdravili usmeriti na »življenjsko silo« in ne na fizični del organizma oziroma na biokemijske procese, ki se v njem odvijajo. Za to pa potrebujemo zdravila, ki primarno delujejo na tej ravni. Torej ne zdravila v materialnih odmerkih, ki naj bi regulirala iztirjene biokemijske in fiziološke procese, temveč zdravila, ki so sposobna odpraviti motnjo v delovanju »življenjske sile«. Takšna pa so homeopatska oziroma potencirana zdravila.

Ne glede na to ali se s Hahnemannovim konceptom »življenjske sile« strinjamo ali ne, homeopatska zdravila s svojim delovanjem sugerirajo, da biokemijska oziroma molekularna raven ni najgloblja raven človeškega organizma in dajo slutiti, da poleg molekul in atomov obstajajo še subtilnejši nivoji materije.

⁸ Iztirjeni fiziološki procesi so že posledica.

⁹ Organon, paragraf 13: Zato je bolezen (ki ne sodi na področje kirurgije), če nanjo gledamo kot na stvar (kot to počno alopati), ki je ločena od živeče celote, od organizma in njegove oživljajoče dinamis (op. prev.: življenjske sile), in skrita v notranjosti, pa naj bo še tako subtilnega značaja, absurd, ki si ga lahko umisli samo materialistični um. Prevladujočemu sistemu medicine je to tisočletja dajalo vse tiste pogubne impulze, ki so ga naredili za resnično škodljivo umetnost.

¹⁰ Ta pojem so takrat uporabljali tudi drugi. Struja se je imenovala vitalizem, vendar je bilo pojmovanje »življenjske sile« pri Hahnemannu nekoliko drugačno.

Od anamneze do predpisa homeopatskega zdravila

Prej smo razložili, v čem so ključne razlike med šolsko medicino in homeopatijo in kaj je homeopatija. Sedaj bomo na kratko razložili proces od jemanja anamneze do predpisa homeopatskega zdravila in povedali, katera orodja pri tem uporabljamo.

Delo z bolnikom v homeopatski ambulanti se začne z jemanjem **anamneze**. Homeopatsko anamnezo moramo narediti tako, da pridemo do podatkov, ki so uporabni za izbiro homeopatskega zdravila. Brez pravilno narejene anamneze, homeopatskega zdravila ne moremo izbrati. Seveda tudi v homeopatski ambulanti postavimo klasično medicinsko diagnozo, da vemo, za kaj v klasičnem medicinskem smislu gre, vendar pa, kot smo že dejali, diagnoza bolezni ni podatek, na osnovi katerega bi lahko predpisali homeopatsko zdravilo. Bolniki z enako diagnozo lahko dobijo povsem različna homeopatska zdravila, najprej zato, ker se njihovi individualni simptomi razlikujejo, pa tudi zato, ker ima lahko enaka patologija različna ozadja oziroma različne vzroke.¹¹

Anamneza je v homeopatiji prilagojena iskanju individualnih ali karakterističnih znakov in simptomov. To so dobro diferencirani simptomi, redki in nenavadni simptomi, simptomi z dobrimi modalitetami, simptomi s konkomitantami oziroma spremljajočimi simptomi (npr. glavobol z bruhanjem, glavobol z motnjami vida).

Ko naredimo anamnezo, sledi analiza primera. Pri delu moramo biti sistematični. Najprej moramo poiskati prej omenjene simptome, ki so uporabni za izbiro homeopatskega zdravila.¹² Potem moramo te simptome razvrstiti po pomembnosti. To imenujemo hierarhiziranje simptomov. Simptome v homeopatiji delimo na **mentalne, splošne in lokalne**.¹³ Simptomi s strani psihe (mentalni simptomi) so hierarhično najbolj pomembni¹⁴, lokalni simptomi pa so za izbiro homeopatskega zdravila najmanj pomembni. Dobro diferencirani simptomi so bolj pomembni od slabo diferenciranih. Simptomi z modalitetami so bolj pomembni od simptomov brez modalitet. Konkomitantni (spremljajoči) simptomi pa so bolj pomembni od simptomov z modalitetami.

¹¹ Diagnoza je nekaj sprocesiranega. To ni surov podatek. V homeopatiji pa delamo s surovimi podatki (s simptomi), ki naj ne bi bili popačeni z našimi interpretacijami.

¹² Organon, paragraf 153: redki, nenavadni in posebni simptomi in znaki.

¹³ **Mentalni simptomi:** Mentalne simptome razvrstimo naprej v simptome **volje, intelekta in spomina**, pri čemer so simptomi volje hierarhično najvišje in imajo pri izbiri zdravila prednost pred vsemi ostalimi simptomi. (Kent)

Splošni simptomi: Splošno področje človeka je tisto, ki ni v zvezi le z enim delom telesa. V splošno področje spada psiha, živčni sistem, endokrini sistem in imunski sistem. Mentalni simptomi so torej v širšem smislu splošni simptomi.

Lokalni simptomi: Lokalni simptomi so simptomi, ki so omejeni samo na določen del telesa. Če je nek simptom z enako modaliteto prisoten na treh različnih delih telesa, to ni več lokalni, ampak splošni simptom.

Lokalni simptom, ki je uporaben s homeopatskega stališča, mora vsebovati več elementov. Čim več teh elementov vsebuje, večja je njegova uporabnost. Če so prisotni vsi elementi, govorimo o popolnem lokalnem simptomu. To je pojem, ki ga je uvedel Boenninghausen.

Sestavine popolnega lokalnega (fizičnega) simptoma so:

- lokalizacija
- širjenje
- etiologija
- modaliteta
- občutek, ki ga povzroča (senzacija)
- konkomitante ali spremljajoči simptomi

¹⁴ Že Hahnemann je prišel do spoznanja, da je psihično stanje bolnika pogosto tisto, ki determinira zdravilo.

Ko smo simptome, ki so uporabni pri izbiri homeopatskega zdravila razvrstili po pomembnosti, moramo ponovno narediti selekcijo in izbrati samo tiste, ki so za dani primer najbolj pomembni. Za izbiro homeopatskega zdravila zadostuje 5 do 6 najpomembnejših simptomov. Če smo glede zdravila v dvomih, lahko vzamemo še kakšen simptom. Ne vzamemo pa cele palete simptomov, ki smo jih dobili v anamnezi, kajti tako le redko pridemo do pravega homeopatskega zdravila. (to je tako imenovana »flat« repertorizacija, ki jo uporabljamo le izjemoma)¹⁵

Ko smo izbrali teh nekaj najpomembnejših simptomov, moramo upoštevajoč načelo podobnosti, poiskati še homeopatska zdravila, ki te simptome povzročajo. Ker bi bilo iskanje po homeopatski materiji mediki zelo zamudno (moralo bi iti od zdravila do zdravila in pregledati vse simptome¹⁶), so nastali homeopatski repertoriji, kjer so zbrani simptomi z odgovarjajočimi zdravili.¹⁷

V homeopatskih materijah medikah so torej zbrana homeopatska zdravila in njihovi simptomi, v homeopatskih repertorijih pa so po poglavjih (po telesni shemi) zbrani simptomi in ob njih zdravila, ki te simptome povzročajo.

Iskanje homeopatskega zdravila s pomočjo repertorijev imenujemo **repertoriziranje**. Čas repertoriziranja se je zelo skrajšal, odkar so na voljo računalniški repertoriji.

Zdravnik homeopat torej pri svojem delu uporablja **homeopatske materije medike** in **homeopatske repertorije**. Poleg tega mora imeti vedno pri roki **Organon**. V Organonu je razložena celotna teorija in praksa homeopatije in navodila za izhod iz različnih zagat, v katerih se lahko znajdemo med homeopatskim zdravljenjem. Organon je precej težko čtivo, zato ga veliko homeopatov sploh ne prebere. Je pa težko reči, da poznamo homeopatijo, če tega dela nismo preštudirali.

Ko izrepertoriziramo homeopatsko zdravilo, v materiji mediki preverimo ali to zdravilo res ustreza danemu primeru. Če ugotovimo, da ustreza, moramo izbrati še ustrezno potenco zdravila, doziranje in način jemanja.

Uporabe repertorijev in repertoriziranja se boste lahko naučili pri praktičnem delu z bolniki na naših repertorizacijah, teorija repertoriziranja pa bo podrobneje razložena na enem od naslednjih predavanj. Enako velja za izbiro potence zdravila in doziranje (posologija).

Ko bolnik dobi homeopatsko zdravilo, moramo spremljati, kako je delovalo. Če gre za akutne težave, so lahko rezultati vidni že po nekaj minutah, kronične bolnike pa naročimo na kontrolo čez nekaj tednov.

Prvi kontrolni obisk je pri kroničnih bolnikih zelo pomemben, saj moramo oceniti, kaj je zdravilo naredilo, ali je bilo izbrano zdravilo sploh ustrezno, ali je bila potenca zdravila ustrezna, ali so bili prisotni dejavniki, ki so motili zdravljenje itd. Zdravljenje kroničnih bolnikov redko poteka povsem gladko. Tudi to bo obdelano v enem od naslednjih predavanj.

¹⁵ Odkar so na voljo računalniški repertoriji, ki so precej skrajšali čas repertoriziranja in ga poenostavili, lahko vzamemo tudi nekaj več simptomov, da vidimo, katera zdravila so vse v igri, v težkih primerih pa lahko naredimo več variant repertoriziranja.

¹⁶ Razen, če bi celo homeopatsko materijo mediko znali na pamet, kar pa je zaradi obsežnosti praktično nemogoče.

¹⁷ Osnova teh repertorijev je Kentov repertorij. J. T. Kent (ameriški homeopatski zdravnik) je bil prvi, ki je homeopatski repertorij sestavil na takšen logičen način. Pred tem je bilo nekaj poizkusov, ki pa v praksi niso bili preveč uporabni.

Prednosti in pomanjkljivosti homeopatije

Homeopatska zdravila so varna, poceni in niso patentirana. Njihova priprava je enostavna, dragih laboratorijev ne potrebujemo, zato jih lahko pripravlja vsaka za to usposobljena lekarna. Zdravila so učinkovita tako pri akutnih, kot pri kroničnih težavah in nimajo stranskih učinkov. Učinkovita so tudi pri akutnih infekcijah (na primer pri akutnih vnetjih srednjega ušesa, akutnih respiratornih infekcijah, akutnih cistitisih, gripoznih in prehladnih stanjih itd.), zato bi jih lahko uporabljali pred antibiotiki, slednje pa samo v težjih primerih ali kadar homeopatsko zdravljenje ne bi bilo uspešno. Tako bi se izognili vedno večji rezistenci mikrobov na antibiotike. Pogoste kronične težave, kjer lahko pomaga homeopatija so na primer revmatične težave, migrenski glavoboli, kronične kožne težave, kronične črevesne bolezni, hiperacidnost želodca, menstrualne težave, menopavzalne težave, kronična vnetja sinusov, kronični bronhitis, kronična utrujenost in izgorelost, nespečnost in številne druge. Homeopatija lahko pomaga tudi pri psihičnih težavah kot so anksiozna stanja, strahovi, depresije, anoreksija, težave po psihičnem šoku itd. Zelo je učinkovita pri otrocih z raznovrstnimi težavami, od razvojnih motenj, hiperaktivnosti in motenj koncentracije do ponavljajočih infekcij itd. Zdravljenje je hitro, bolniki si hitreje opomorejo in so hitreje sposobni za delo, kot če se zdravijo s klasičnimi zdravili. Ljudje, ki se zdravijo homeopatsko, tudi manj pogosto zbolevajo.

Pomanjkljivost homeopatije je, da zdravil ne moremo predpisovati rutinsko. Izbira homeopatskega zdravila je, razen pri nekaterih izjemah, individualna. To zdravniku vzame več časa in zahteva precej večšine. Dostopnost profesionalnega homeopatskega zdravljenja je razmeroma slaba, ker je izšolanih zdravnikov homeopatov malo. Zdravniki homeopati večinoma nimajo časa za ukvarjanje z akutnimi primeri, ki jih je treba obravnavati prednostno, ker so zatrpani s kroničnimi bolniki. Tudi znanje se od homeopata do homeopata precej razlikuje, saj je izobraževanje povsem prepuščeno posamezniku, dobrih homeopatskih šol pa je malo. Vse skupaj je pri poučevanju prepuščeno nekaj entuziastom. Uspešnost pri zdravljenju je seveda odvisna ravno od znanja.

Pomanjkljivost homeopatije je tudi to, da nimamo centrov, kjer bi se koncentriralo homeopatsko znanje in izkušnje in usposabljal nov kader. Na zahodu praktično ni klinik, kjer bi zdravili tudi s homeopatijo, ker šolska medicina in farmacija povsem prevladujeta in zatreta vsakršno iniciativo v tej smeri.

Homeopatija in placebo

Čeprav je homeopatija zelo preprosta in temelji na dejstvih in empiriji, praksa pa jo vedno znova potrjuje, je za nekoga, ki pozna samo koncept moderne biomedicine, nerazumljiva in nelogična. Zdravila brez kemijske učinkovine, načelo podobnosti, osredotočenost na simptome in ne na diagnozo bolezni, individualna izbira zdravila itd., vse to je biomedicinskemu modelu tuje. Zato učinek placeba nasprotnikom homeopatije pride kot naročen, da lahko »argumentirano« nastopajo proti homeopatiji.

Če pa koncept homeopatije razumemo in ga znamo uporabiti v praksi, se ta mit o placebo podre. Pokaže se kup protislovij, ki govorijo proti njemu:

Če lahko učinke homeopatskih zdravil na bolnikih pripišemo samo učinku placeba, ali so potem učinki na zdravih ljudeh, ki preizkušajo homeopatska zdravila tudi te vrste učinek (torej nekakšen nocebo pri zdravih ljudeh)? Če bi bilo tako, potem pri preizkusih zdravil ne bi dobili ponovljivih in specifičnih simptomov za posamezna zdravila, ampak množico naključnih simptomov, ki niso ponovljivi. Iz prakse pa vemo, da temu ni tako. Kako bi sicer prišli do homeopatske materije medike.

Če pa vzamemo, da homeopatska zdravila na zdravih ljudeh povzročajo simptome, pri bolnikih pa gre za učinek placeba, je to precej nelogično. To je mogoče samo v primeru, če smo bolniku dali napačno homeopatsko zdravilo, bolnik pa je dovteten za placebo. Poleg tega vemo, da učinka placeba ne moremo vzdrževati mesece ali celo leta. Pri kroničnih bolnikih, ki se zdravijo homeopatsko, pa lahko vidimo, da se njihovo zdravstveno stanje postopoma izboljšuje skozi daljše obdobje.

Da pri homeopatiji ne gre samo za učinek placeba, vidimo tudi v primerih, ko smo najprej izbrali napačno homeopatsko zdravilo, potem pa smo dali pravo. Ob napačnem zdravilu ni nobenega izboljšanja, ko pa bolnik dobi pravo zdravilo, se mu zdravstveno stanje izboljša. Razlaga, da bolnik prvič ni reagiral na placebo, drugič pa je, ni najbolj prepričljiva.

Na homeopatska zdravila reagirajo tudi nezavestni ljudje, dojenčki in živali. Nasprotniki homeopatije tudi tukaj najdejo vse mogoče razlage, kako je tudi v teh primerih možen učinek placeba.

Resnica je, da so homeopatska zdravila lahko placebo toliko, kot katerakoli druga zdravila, niso pa samo placebo.

K širjenju mita, da gre pri homeopatiji samo za učinek placeba, prispevajo tudi nekvalitetne študije, ki se delajo s homeopatskimi zdravili. Če hočemo statistično preverjati učinkovitost homeopatskih zdravil, se moramo držati pravil homeopatije. Homeopatsko zdravilo moramo izbrati individualno na osnovi simptomov in se držati ostalih pravil homeopatije. Poleg tega je pri homeopatskem zdravljenju zelo pomembno, koliko je zdravnik homeopat več homeopatije. Obstaja veliko zdravnikov, ki se razglašajo za homeopate, vendar so v homeopatiji zelo slabo podkovani (še več je takšnih homeopatov laikov). Razvila se je celo tako imenovana klinična homeopatija s tako imenovanimi kliničnimi homeopati, ki homeopatska zdravila predpisujejo na osnovi diagnoze, tako kot zdravniki šolske medicine. To je v nasprotju s pravili in logiko homeopatije, vendar to ni redka praksa. Ti ljudje sodelujejo v študijah, ki preverjajo učinkovitost homeopatije, rezultati pa so temu primerni, torej blizu učinka placeba. Ko dobimo kup takšnih ničvrednih študij, jih nasprotniki homeopatije vključijo v metaanalize in potem lahko mahajo z dokazi o neučinkovitosti homeopatije.

Vir:

Samuel Hahnemann, Organon umetnosti zdravljenja